

Властимир Ђорђевић

100 ГОДИНА ПОЉОПРИВРЕДНЕ ШКОЛЕ

АУТОРИ: М. ЈОВАНОВИЋ, Б. МИХАЈЛОВИЋ, издавач ОЦ
»Краљевачки октобар« ООУР »Д. Богавац« Краљево, 1983.

После објављивања материјала са Симпозијума »Улога Пољопривредне школе у Краљеву у развоју и унапређењу пољопривреде« (Пољопривреда, 291, 1983), добили смо и спомен-књигу-монографију као врстан документ и прилог стогодишњици рада и постојања Пољопривредне школе.

Предмет ове књиге је веома значајан — обележавање стогодишњице школе која је имала пионирску улогу у унапређивању пољопривредне делатности не само у ужем, краљевачком подручју, већ и шире у Србији, која је давала стручњаке разних профила, од пољопривредника до научника и вршила ширу друштвену улогу у унапређивању села.

Стотину година траје школа надомак Краљева, а наша знања о њој су мала, о њеној судбини у прошлости, људима — од директора и професора до неколико хиљада марљивих и вредних ученика који су ту стицали своја основна знања из пољопривредне науке.

Књига се чита као занимљив роман. И више од тога! Чита се као што се читају писма драгих нам познаника, пријатеља.

Аутори ове књиге су дипломирани инжењери Миломир Јовановић и Богомир Михајловић. Редакциони одбор се састојао од 12 чланова, а у изради књиге учествовало је 14 сарадника. Рецензенти су били др Коча Јончић и др Светозар Митић. Из-

давач књиге је ОЦ »Краљевачки октобар«, ООУР »Драгослав Богавац«, односно Пољопривредна школа у Краљеву.

Књига је формата 23,5x17 цм и има 575 страна са преко 190 слика из рада школе, живота ученика, матурантских слика.

Она сведочи о свестраној делатности школе као установе и бројних генерација ученика, наставног особља и других радника школе, не само у току свог боравка у школи и у погледу образовно-васпитне делатности, већ и далеко шире — као грађана своје земље, Србије и Југославије, у врло сложеним, понекад и судбоносним историјским условима и збивањима и у врло динамичном материјалном и ширем друштвеном развоју. Посебно је за похвалу што се аутори нису ограничили само на образовно-васпитну делатност и живот унутар школе, већ су исцрпно и свестрано обезбеђивали опште друштвене услове у којима је и због којих је школа основана и деловала, извршавајући улогу која јој је намењена.

Књига се састоји из Предговора, Пролога, 11 поглавља, Поговора и Литературе.

У предговору Редакцијски одбор истиче да је ова школа за 100 година рада на уздизању стручног кадра допринела унапређењу наше пољопривреде и села, неговању братства и јединства и одгајању родољуба и револуционара. Од 29. јуна 1882.

године, када је основана као Школа за ратарство, па до данашњег Образовног центра »Краљевачки октобар, ООУР »Драгослав Богавац«, она је доживела низ промена, преживела четири рата, од којих два светска, који су били разарајући. Она је у најтежим тренуцима делила судбину земље и народа, одолевала свим недаћама и увек успешно извршавала своју мисију. До 1982. године ову школу је завршило преко 4.000 ученика и ученица, који су успешно радили на унапређењу пољопривреде и друштвеног живота. Она је у току 100 година била жижа напредних погледа, пример развоја другарства, братства и јединства. Њени наставници и ученици, иако из различитих крајева и социјалних средина, живели су као једна породица. Стога ова књига — споменица представља документ о прошлом времену, запис је о пређеном путу, сећање оних који су део тог пута прешли заједно са школом, а оне који тек долазе књига упознаје са претходницима и представља им инспирацију за још већа прегнућа.

У Прологу стогодишњем јубилеју посебно се истиче да за Србију прослава стогодишњице постојања и рада једне овакве установе представља значајан јубилеј, за разлику од народа и држава које у свом постојању нису прошле кроз честе и дуготрајне крваве ратове. Услови за рад нису увек били повољни, посебно у току и одмах после завршетка ратова са Турском, Бугарском, Аустријом, Мађарском, Немачком. Поред тога, Србија је и иначе у економском погледу била неразвијена и заостала земља, па школе ни у мирном периоду нису имале најповољније услове за рад. За време ратова Школа није радила. Но, и поред свих невоља које су ратови доносили, Ратарска школа, њени наставници и ученици, увек су упирали очи гут слободe, прогреса и хуманизма. Од прве првомајске прославе 1908. године у Краљеву, у чијем су првим редовима били и ученици Ратарске школе, до уставничких дана и хитаца 1941. године, испалиених и из руку ученика ове школе, сада већ партизанских бораца расејаних широм Србије и Југославије, по-

стоји континуитет напредног васпитања, које им је давала школа.

Историја Пољопривредне школе је у исто време и део историје града Краљева и српског народа.

Остало градиво у књизи, као што је већ напоменуто, подељено је у 11 поглавља и више њихових одељака.

Аутори и сарадници ове публикације старали су се да унесу у њу што више података, али све нису могли. Отуда и позив читаоцима, нарочито бившим ученицима да доставе школи податке којима располажу. »Треба сачувати од заборава све оно што је издржало пробу времена, све вредности које значе и зраче, које ће се наставити«, како би се ови унели у евентуално ново издање, приликом једног од следећих јубилеја.

У историјату школе, 49 генерација завршило је Нижу пољопривредну школу (1882—1941) и 35 генерација оредњу пољопривредну школу (1945—1982).

Многи ученици Школе су се афирмисали као врсни стручњаци и дали свој допринос струци и науци. У ратовима и револуцији учествовао је велики број ђака и дао свој живот у темеље данашње слободe. Из батаљона »1300 каплара« 9 ученика школе је понело највише ратно одликовање које је додељивано у ратовима 1912—1918. »Карађорђеву звезду са мачевима« а из револуције 1941—1945. троје су носиоци Ордена народног хероја.

У Пољопривредној школи били су директори или професори наши најпознатији научници и стручњаци (др Ђорђе Радић, др Добра Тодоровић, др Драгомир Ђосић — сва тројица академици наука а ту су још и Благоје Тодоровић, Милорад Палеташевић и др.) Двадесетшест ученика су после завршене школе постали наши најпознатији научни радници од којих пет академика наука.

Монографија обилује документарним материјалом, фотографијама, списковима генерација и сл.

Из свега напред наведеног се види да ова књига даје доста верну слику о развоју, раду и достигнућима наше најстарије школе у области пољопривредног образовања у току једног сто-

лећа — Пољопривредне школе у Краљеву. Мора се признати да су при раду на њеној изради аутори и сарадници уложили велики труд, како би иста била што потпунија. Сматрам да су у томе веома успели, имајући у виду да све податке о стогодишњем раду није било лако пронаћи, средити и унети. Вероватно је понешто и изостало, није се могло до свих материјала ни доћи, а свакако да неких докумената и нема, јер су у ратним вихорима уништени и нестали. Но, што је пропуштено овом приликом, употпуниће се подацима и документима које неко од читалаца достави.

Осећа се да је књига писана срцем. Схвата се тесна веза између аутора књиге о Школи и

Школе, осећа се лако откуда љубав за детаљ али и за велико дело које је Школа учинила за многе и бројне генерације пољопривредника, љубав за познате и безимене утемељиваче имена и карактера Школе. Сазнање да нико познат није заборављен, свесно изостављен, да су мало позната дела много значила у прошлости, да данас значе још и више, одржава нас у вери да пред новим успесима духа и рада не останемо равнодушни.

Узимајући у обзир сврху и предмет монографије и вредност сакупљене грађе, она ће наићи на велики интерес и одобравање у јавности, а представља и значајан друштвени допринос историји Краљева и шире околине, па и Србије и Југославије.